

UniPID Kannanotto

Suomen Kehityspoliittisen toimenpideohjelman valmistelu

29.6.2015

Korkeakoulut kuuluvat oleellisena osana kehitysyhteistyön toimijakenttään. Ymmärrys tieteellisen tiedon ja korkeimman asteen koulutuksen merkityksestä kehityksen voimavarana ja ohjaavana tekijänä on laajasti tunnustettu. Vahvaa korkeakoululaitosta tarvitaan tuottamaan tieteellistä tietoa sekä laadukkaita henkilöresursseja sosio-ekonomisen kehityksen moottoriksi globaalissa etelässä. Samanaikaisesti laadukas tutkimus on kestävä ja tehokkaan politiikan luonnin perusta Suomessa. Suomalaisilla korkeakouluilla on tärkeä rooli niin Suomessa kuin myös globaalissa etelässä kestävä kehityksen mahdollistajana ja ylläpitäjänä.

UniPID on verkosto, johon kiteytyy paljon suomalaista kehityspolitiikan ja -yhteistyön asiantuntijuutta, jota tahdomme myös kehittää ja vaalia. Kehitykseen liittyvä asiantuntijuus on myös suomalaisen yhteiskunnan globaalin kilpailukyvyn kannalta tärkeää osaamista nyt ja tulevaisuudessa. UniPID yhtyy Kehys ry:n ja kansalaisjärjestöjen vetoamukseen vastuullisen kehityspolitiikan jatkopuolesta (<http://www.kehys.fi/ajankohtaista/yli-200-kehitysyhteistyöjärjestoa-vetoaa-kansanedustajiin-ei-koyhimmilta>).

1. Akateemisen tutkimuksen rahoitus ja tutkimuspohjainen politiikan suunnittelu

Suurien leikkauspaineiden alla on tärkeää miettiä miten Suomen kehityspolitiikkaa uudistetaan niin, että saamme vähemmällä enemmän aikaan. Priorisoinnin tulee perustua tietoon. Korkeatasoinen politiikkarelevantti tutkimus on avainasemassa kehitysyhteistyön painopistealueiden tunnistamisessa ja tehokkuuden ja kestävyden kehittämisessä. Suomen Akatemian kehitystutkimusmäärärahojen kautta tehtävä tutkimus on elintärkeä osa tutkimusperustaisen politiikan suunnittelua. Tutkimusrahoitus on kuitenkin varsin maltillista. Tuemme Ritva Reinikan toteuttamassa evaluoinnissa suositeltua politiikan suunnittelua ja evaluointia tukevan tutkimuksen rahoituksen lisäämistä. Tutkimuksella ja tutkijayhteisöllä on valtavasti potentiaalia kehitysyhteistyön tehokkuuden lisäämisessä. Suomen kehityspolitiikan eri osien viimeaikaiset evaluoinnit osoittavat, että hankkeet joihin on integroitu tutkimuselementti ovat tuottaneet parhaat tulokset. Hankkeisiin integroitu tutkimuselementti mahdollistaa sekä paikallisen kontekstin syvemmän ymmärtämisen, hankkeen sisällöllisen kehittämisen, sekä hankkeen luotettavan evaluoinnin. Tätä yhteistyötä tulee strategisesti kehittää tulevaisuudessa.

Tutkimusrahoituksen laajentamisen ohella ministeriöiden ja korkeakoulujen välinen yhteistyö vaatii panostuksia toimijoiden väliseen kommunikointiin. UniPID on sitoutunut tukemaan eri toimijoiden välistä kommunikointia ja on aktiivisesti mukana luomassa uusia keskustelun väyliä tutkijoiden, julkisen hallinnon ja poliittisten päättäjien välille.

2. Kehityspolitiikan pitkäjänteisyys

On selvää, että hallituskausittain vaihtuva kehityspoliittinen ohjelma ei palvele kehityspolitiikan pitkän aikavälin tavoitteita. Parhaat tulokset syntyvät hyvin toimivissa pitkäaikaisissa kumppanuuksissa, joissa kumppaneiden välillä vallitsee luottamus ja kumppaneiden hankkeet tukevat toisiaan. Selkeän, pitkäjänteisen strategian puuttuminen heikentää politiikan toteuttamisen koherenssia ja vaikeuttaa synergioiden hyödyntämistä. Erityisesti tutkimusyhteistyön näkökulmasta politiikan lyhytjänteisyys on haasteellista. Kehityksen aikaansaaminen vaatii pitkäjänteisyyttä,

ennakoitavuutta ja sitoutumista. Suomen pitkäaikaisten kumppaneiden tulee pystyä ennakoimaan yhteistyön painopisteitä ja laajuutta. Laadukas tutkimus voi tehostaa kehityspolitiikan tuloksia, mutta myös tutkimus vaatii lyhyitä hankkeita ja lyhytkestoisia painopistealueita pysyvemmän pohjan.

UniPID kannattaa viimeisimpien evaluointien suositusta kehityspolitiikan päätavoitteiden ja toimintaperiaatteiden vakiinnuttamisesta vaihtuvia politiikkaohjelmia pysyvämmälle tasolle. Pitkäjänteisyys mahdollistaa tavoitteiden määrittämisen kestäväällä tasolla ja tarjoaa riittävää ohjausta niiden saavuttamiseksi. Pitkäjänteisyys mahdollistaa myös tutkimustiedon laajamittaisemman integroinnin politiikan suunnitteluun, toimeenpanon ja evaluointiin. Tiiviimpi integraatio nostaa kehityspolitiikan tehokkuutta ja parantaa sen vaikututtavuusarviointia.

3. Korkeakoulutussektorin kapasiteetin kasvatus globaalissa etelässä

Kehittyvien talouksien kannalta korkeakouluilla on ohittamaton rooli strategisen henkisen pääoman tuottamisessa. Koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen globaalien etelän lahjakkaille opiskelijoille ja tutkijoille Suomessa on yksi osa prosessia. EU/ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen käyttöönotto suomalaisissa yliopistoissa kaventaa entisestään globaalien etelän opiskelijoiden opintovaihtoehtoja. Lukukausimaksujen rinnalle täytyy rakentaa toimiva stipendiohjelma, joka mahdollistaa köyhemmistä oloista tulevien lahjakkaiden opinnot suomalaisissa korkeakouluissa. Tämän järjestelmän rakentaminen ei voi jäädä yliopistojen vastuulle.

Hakeutuminen ulkomaisiin korkeakouluihin on usein mahdollista vain harvoille. Kestävät kehitysprosessit eivät voi pitkällä tähtäimellä perustua strategisen työvoiman ja tiedontuottajien kouluttamiseen teollisuusmaissa. Ulkoasiainministeriön rahoittamien institutionaalisen yhteistyön vahvistamiseen tähtäävien HEI-ICI ja North-South-South -instrumenttien merkitys inhimillisen pääoman ja korkeakoulutussektorin kapasiteetin kasvatuksessa on merkittävä. Suomen taloudellinen panostus korkeakoululaitosten tukemiseen kehitysyhteistyön kautta on nykytasollaan pieni muihin pohjoismaihin verrattuna. Näiden ohjelmien jatkaminen ja kehittäminen on ensiarvoisen tärkeä osa Suomen kehityspolitiikkaa. Instrumenttien kehittämisessä tulee huomioida, että korkeakoulujen kehitysyhteistyöhankkeet eivät saa jäädä muusta kehityspolitiikasta irrallisiksi osiksi. Lisäksi prosessissa tulisi huomioida, että vaikka korkeakoulujen kehitysyhteistyön tarkoituksena ei tule olla suomalaisten tutkimusprojektien rahoittaminen, tiedontuotantokapasiteetin vahvistaminen ei onnistu ilman tutkimuksen käytännön harjoittamista. Korkeakouluyhteistyöhön kuuluu siten luontevana osana myös tutkimusyhteistyötä.

UniPID-verkoston puolesta,

Olli Vainio
Professori
UniPID-johtoryhmän puheenjohtaja

Finnish University Partnership for International Development (UniPID, www.unipid.fi) on suomalaisten yliopistojen globaalia vastuuta, monitieteistä koulutusta, kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja poliittista vaikuttavuutta tukeva verkosto.